

Дошкілля – перша сходинка до школи

2021

Дошкільна освіта

Дошкільна освіта — галузь освіти, яка спрямована на реалізацію навчальних та виховних завдань для дітей дошкільного віку (від народження до шести років).

Дошкільна освіта є важливим етапом для цілісного розвитку дитини. Нині її зміст органічно пов'язаний з ідеями Нової української школи: він забезпечує наступність між дошкільною та початковою освітою в умовах шкільної реформи.

В Україні дошкільна освіта є обов'язковою частиною у системі безперервного навчання. Відповідальність за навчання дитини у дитсадку несуть її батьки або особи, які їх замінюють, та навчальні заклади, де діти перебувають.

В Україні працюють різні типи закладів дошкільної освіти, які можуть забезпечити індивідуальні освітні потреби кожної дитини. Зокрема, йдеться про дітей з особливими потребами та забезпечення права батьків на вибір спеціального або інклюзивного закладу дошкільної освіти.

Принципи дошкільної освіти:

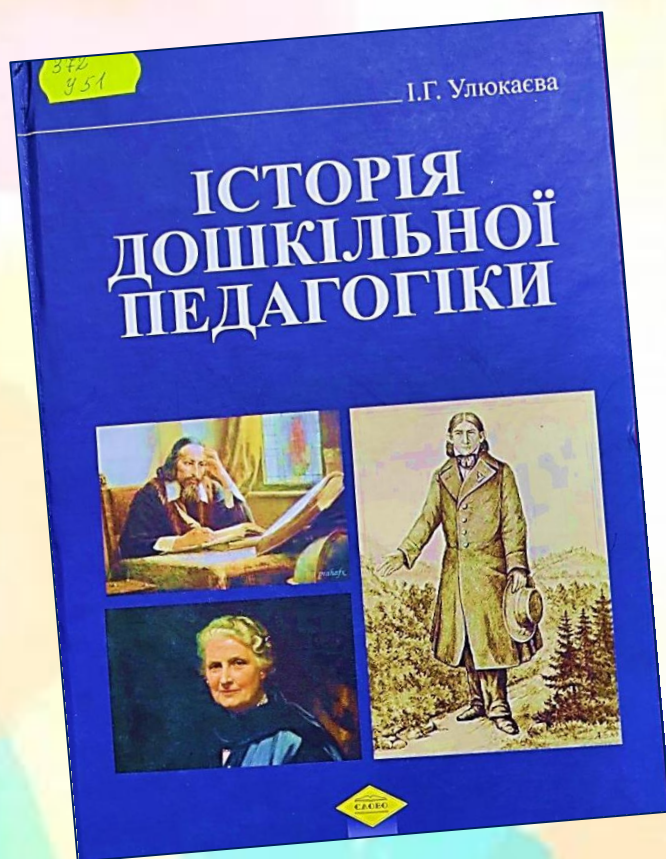
- доступність для кожного громадянина освітніх послуг, що надаються системою дошкільної освіти;
- рівність умов для реалізації задатків, нахилів, здібностей, обдарувань, різнобічного розвитку кожної дитини;
- єдність розвитку, виховання, навчання і оздоровлення дітей;
- єдність виховних впливів сім'ї і закладу дошкільної освіти;
- наступність і перспективність між дошкільною та початковою загальною освітою;
- світський характер дошкільної освіти у державних і комунальних закладах дошкільної освіти;
- особистісно-орієнтований підхід до розвитку особистості дитини;
- демократизація та гуманізація педагогічного процесу;
- відповідність змісту, рівня й обсягу дошкільної освіти особливостям розвитку та стану здоров'я дитини дошкільного віку.

Завдання дошкільної освіти:

- збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини;
- виховання у дітей любові до України, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, державної мови, регіональних мов або мов меншин та рідної мови, національних цінностей Українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;
- формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;
- виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації та готовності продовжувати освіту;
- здійснення соціально-педагогічного патронату сім'ї.

Улюкаєва І.

Історія дошкільної педагогіки : підручник / Ірина Улюкаєва. – Київ : Слово, 2016. – 423 с.

У підручнику поданий систематизований, хронологічно послідовний виклад розвитку теорії та практики виховання дітей дошкільного віку впродовж усієї історії світової цивілізації. Він містить авторське трактування історичних подій, фактів, педагогічних теорій.

Лисенко Н. В.

Педагогіка українського дошкілля : навч. посіб. : у 3 ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста, Н. Б. Лазарович. – Київ : Слово, 2016. – 374, [1].

У навчальному посібнику представлено виклад найважливіших питань педагогіки українського дошкілля, актуалізовано сучасні підходи до її реалізації у змісті професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Розроблено і запропоновано технології опанування змістом кожного розділу з метою забезпечення ефективного формування фахових компетентностей, дотичних до порушених проблем навчання і виховання дітей.

Поніманська Т. І.
Дошкільна педагогіка : навч. посіб. / Т. І. Поніманська. – Київ : Академія, 2008. – 456 с. – (Альма-матер).

У посібнику розкрито загальні засади дошкільної педагогіки, розвиток зарубіжної та вітчизняної теорії і практики дошкільної освіти, завдання, зміст і методи виховання дітей дошкільного віку. Детально йдеться про розумове, фізичне, трудове, моральне та естетичне виховання. Окреслено загальні особливості правового, екологічного, статевого і гендерного виховання.

Значну увагу приділено вихованню дітей у грі, в процесі навчання, а також взаємодії дошкільного закладу, сім'ї та школи в роботі з дітьми.

Пантюк Т.

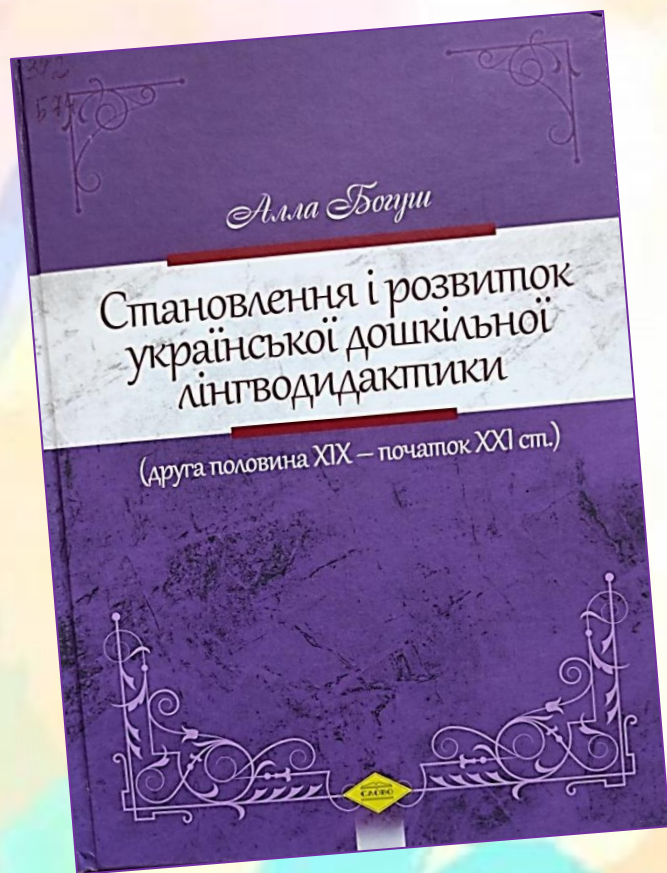
Підготовка дітей до школи в Україні: суспільно-педагогічний контекст (друга пол. XX – поч. XXI ст.) : монографія / Т. Пантюк ; М-во освіти і науки України. – Дрогобич : Ред.-вид. від. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2016. – 504 с.

У монографії обґрунтовано теоретико-методологічні основи підготовки дітей до школи; проаналізовано ступінь дослідженості проблеми; подано характеристику базових понять дослідження; визначено сутність процесу підготовки дітей до школи як педагогічної проблеми. У дослідженні проаналізовано та узагальнено соціально-економічні, культурно-освітні та суб'єктивні детермінанти підготовки дітей до школи в Україні у другій половині XX – на початок XXI століття. У роботі знайшли відображення теоретичні та практичні аспекти процесів підготовки дітей до школи і формування готовності дитини до системного шкільного навчання.

Богуш А.

Становлення і розвиток української дошкільної лінгводидактики (друга половина XIX – початок XX ст.) : [монографія] / Алла Богуш. – Київ : Слово, 2019. – 327, [1] с.

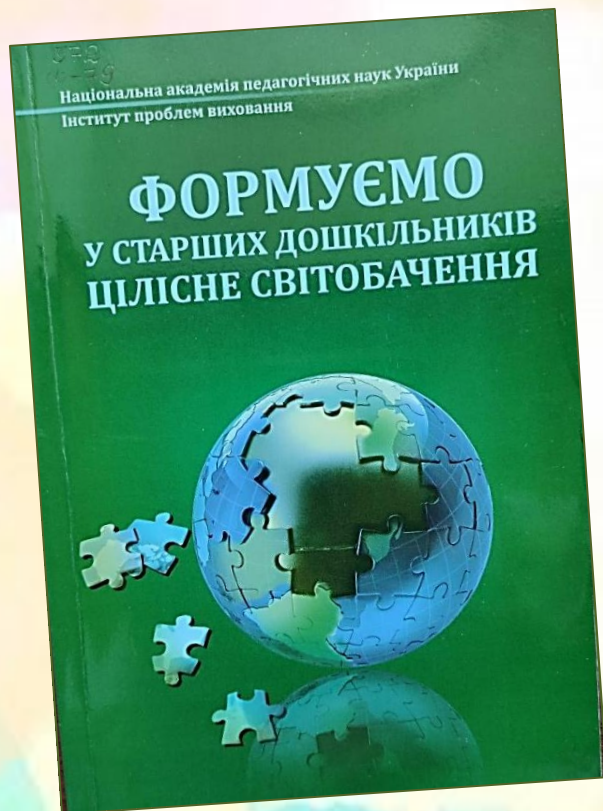
У монографії висвітлено періоди та етапи становлення української дошкільної лінгводидактики від другої половини XIX ст. до наших днів; охарактеризовано концептуальні засади педагогів-класиків (К. Д. Ушинського, В. О. Сухомлинського, С. Ф. Русової), мовознавців (І. І. Срезневського, І. І. Огієнка), психологів (А. М. Богуш, Т. О. Піроженко, Л. О. Калмикової) та сучасних дослідників у галузі української дошкільної лінгводидактики наукової школи А. М. Богуш (О. П. Амацьєвої, Н. В. Гаєриш, Т. М. Котик, К. Л. Крутий, Н. І. Луцан, І. О. Луценко та ін.).

Поряд і разом: соціалізуємо старшого дошкільника : навч.-метод. посіб. / [С. Васильєва та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 251 с.

*Посібник містить
коротке теоретичне обґрунтування
моделі соціалізуючого освітнього
процесу, спрямованого на формування
соціально-комунікативної
компетентності старших дошкільників
та збагачення їх соціального досвіду.
Видання містить оригінальні
практичні наробки педагогів базових
дошкільних закладів, що брали участь в
експериментальній складовій
проведеного дослідження.*

Формуємо у старших дошкільників цілісне світобачення : навч.-метод. посіб. / авт. кол. Кононко О. Л. [та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проблем виховання. – Київ : Імекс-ЛТД, 2013. – 259 с.

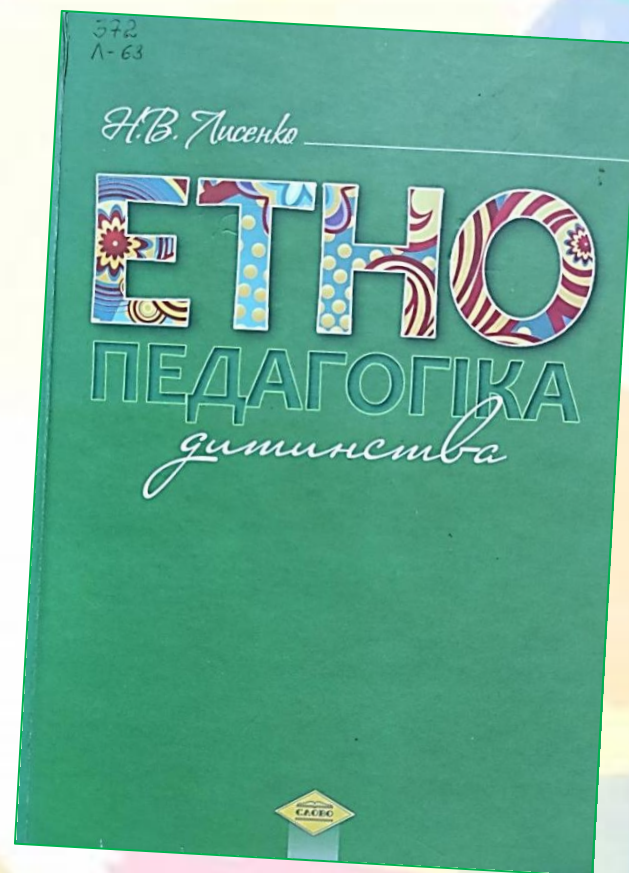

Видання присвячено актуальній проблемі формування у дітей старшого дошкільного віку цілісного світобачення. У посібнику представлено інформацію, яка дозволить зорієнтуватися у сучасних аспектах освітньої роботи, пов'язаної із формуванням цілісного світобачення у старших дошкільників, допоможе у виборі шляхів та засобів інтеграції розрізнених знань про себе та довкілля, сприятиме формуванню в дошкільному дитинстві первинного дитячого світогляду як важливого життєвого орієнтиру.

Лисенко Н. В.

Етнопедagogіка дитинства : навч.-метод. посіб. / Н. В. Лисенко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Київ : Слово, 2011. – 718 с.

*У навчальному посібнику
представлено і обґрунтовано
загальнонаукові та методичні основи
викладання української етнопедagogіки
та її вплив на удосконалення
технології професійної підготовки
фахівців дошкільного профілю у сучасних
вишах різних рівнів акредитації.*

Богуш А. М.

Дошкільна лінгводидактика : теорія і методика навчання дітей рід. мови в дошк. навч. закл. : підручник / Богуш А. М., Гавриш Н. В. ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – 2-ге вид., допов. – Київ : Слово, 2015. – 703 с.

Висвітлено науково-теоретичні положення лінгводидактики, що ґрунтуються на здобутках вітчизняної та зарубіжної методики розвитку мовлення дошкільників. У друге видання, доповнене, включена модульна програма курсу «Дошкільна лінгводидактика». Практичний матеріал побудовано на інноваційних педагогічних та лінгводидактичних технологіях із конкретними дидактичними завданнями для самостійної роботи студентів, що передбачає перехід на модульну систему навчання.

Богуш А.

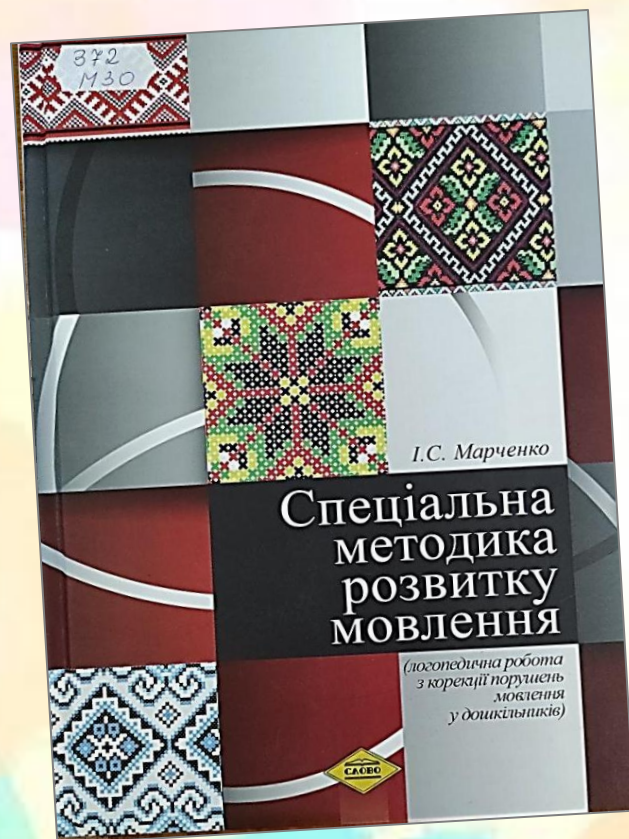
Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи : навч. посіб. / Алла Богуш, Надія Луцан ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Вид. 2-ге, доповн. – Київ : Слово, 2012. – 302, [1] с.

*У навчальному посібнику
розкрито теоретичні засади
мовленнєво-ігрової діяльності дітей
дошкільного віку; подано
характеристику і класифікацію
різних видів ігор: дидактичних словесних,
вербальних; а також мовленнєвих,
ігрових ситуацій і вправ.
Представлено опис різних видів ігор,
вправ, мовленнєвих ситуацій.*

Марченко І. С.

Спеціальна методика розвитку мовлення : (логопед. робота з корекції порушень мовлення у дошкільників) : навч. посіб. для студ. вищ. пед. навч. закл. / І. С. Марченко. – 3-є вид., перероб. і доп. – Київ : Слово, 2015. – 307 [1] с.

У посібнику розкриваються всі основні розділи курсу теорії та спеціальної методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку із порушеннями мовлення. Навчальний посібник рекомендовано студентам вищих педагогічних навчальних закладів, спеціальність – корекційна освіта (логопедія).

Калмикова Л. О.

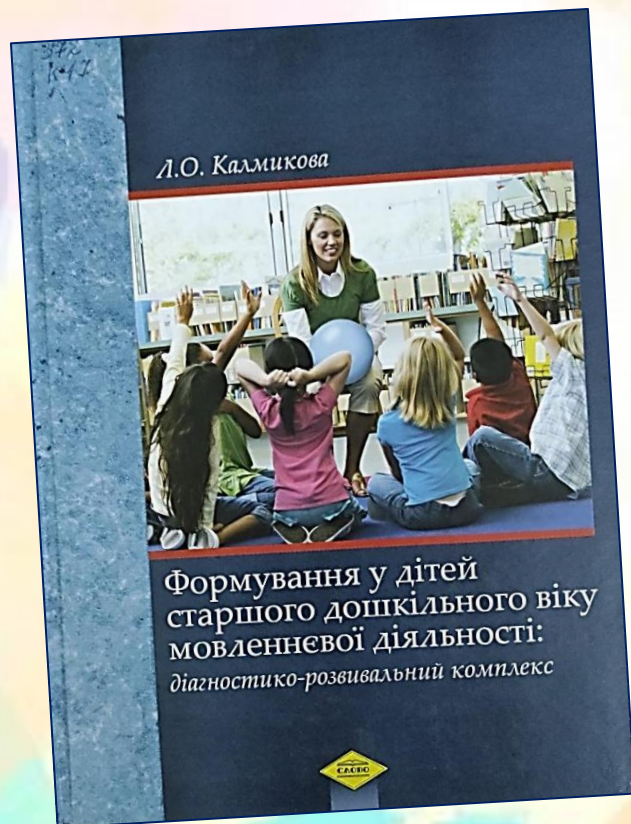
Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч.-метод. посіб. / Л. О. Калмикова. – Київ : Слово, 2017. – 446, [2] с.

У посібнику розглядається процес оволодіння дітьми рідною мовою, мовною компетенцією та мовленнєвими навичками й уміннями з огляду на реалізацію принципів наступності та перспективності; узагальнюються й систематизуються сучасні психолінгвістичні погляди на мову й мовлення, на аудіювання й говоріння дітей; аналізуються їхні висловлення з психологічної, психолінгвістичної й лінгвістичної позиції; пропонуються інноваційні лінгвометодичні підходи до навчання мови і розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.

Калмикова Л. О.

**Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності:
діагностико-розвивальний комплекс : навч.-метод. посіб. / Л. О. Калмикова. –
Київ : Слово, 2016. – 383 с.**

*У навчально-методичному посібнику
висвітлюється методика діагностики
дитячого мовлення і передбачувальні
рівні його розвинутості, розкриваються
психолого-педагогічні умови і принципи
цілеспрямованого формування
мовленнєвої діяльності в дітей
дошкільного віку, психолінгводидактичні
техніки й технології розвитку
мовленнєвої діяльності особистості
дошкільника.*

Бенера В. Є.

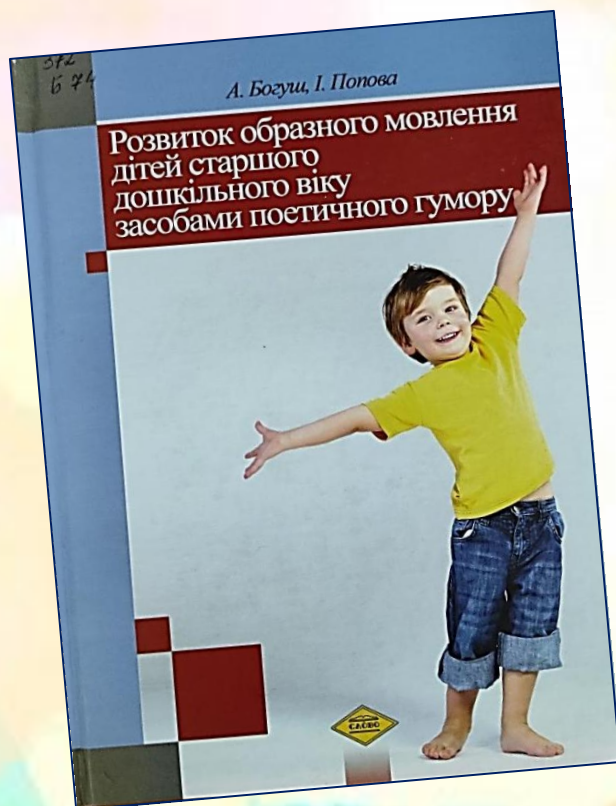
**Теорія та методика розвитку рідної мови дітей : навч.-метод. посіб. /
В. Є. Бенера, Н. В. Маліновська. – Київ : Слово, 2019. – 383, [1] с.**

*Навчально-методичний посібник
актуалізує потребу наукових пошуків
щодо розробки нових інтенсивних
технологій навчання. У ньому висвітлено
можливості опрацювання навчального
курсу "Теорія та методика розвитку
рідної мови дітей" на засадах
фреймового підходу у контексті сучасної
парадигми мовної освіти. Відповідно до
програми курсу висвітлено науково-
теоретичні та науково-методичні
положення української дошкільної
лінгводидактики. Інноваційні педагогічні
технології, запропоновані у посібнику,
містять варіативні різнорівневі
дидактичні завдання для самостійної
роботи майбутніх вихователів
дошкільних навчальних закладів.*

Богуш А.

Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору : навч. посіб. / А. Богуш, І. Попова. – Київ : Слово, 2014. – 194 с.

У посібнику розкрито сутність і характеристику понять "образне мовлення", "поетичне мовлення", "ейдетика"; особливості поетичних творів та сприймання їх дітьми; поняття "гумор" і специфіку сприймання дітьми гумору. Подано методичку розвитку образного мовлення дітей дошкільного віку в художньо-мовленнєвій діяльності засобами поетичних гумористичних творів; описано конспекти різних видів і типів занять, ігрові вправи, сценарії свят.

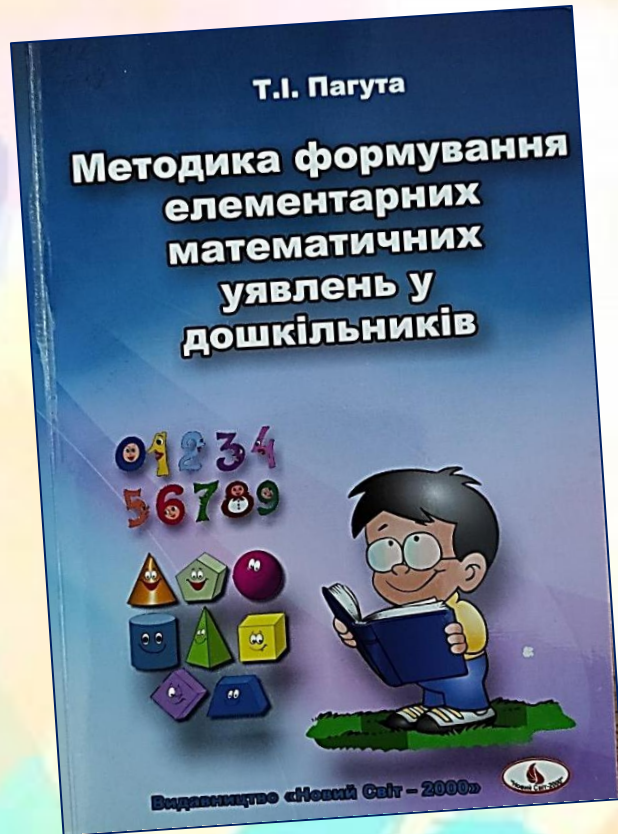
Розумне виховання сучасних дошкільнят : метод. посіб. / Наталія Гавриш [та ін.]. – Київ : Слово, 2015. – 174, [1] с.

У посібнику на основі наукового обґрунтування процесу формування в дошкільників базових особистісних якостей представлено методичні розробки і рекомендації щодо практичного втілення означених ідей в освітньо-виховний процес дошкільного навчального закладу: сценарії ігор і вправ, конспекти інтегрованих занять, що дасть змогу педагогам дошкільної освіти суттєво підвищити якість і результативність виховної роботи з дошкільниками.

Пагута Т. І.

**Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників :
навч.-метод. посіб. / Т. І. Пагута. – Львів : Новий світ-2000, 2020. – 299, [1] с.**

У навчально-методичному посібнику представлені теоретичні основи й методичні підходи до розвитку математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Розкриті дидактичні основи математичного розвитку, питання формування кількісних, просторових, часових, геометричних уявлень у дітей дошкільного віку. Запропоновано завдання для самоперевірки та тестові завдання для підсумкового контролю.

Сазонова А. В.

Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навч. посіб. / А. В. Сазонова. – 2-ге вид. – Київ : Слово, 2014. – 243, [1] с.

У навчальному посібнику висвітлюються особливості організації природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку, подається характеристика комплексних та інтегрованих занять, цікавий матеріал для розвитку логічного мислення дітей: палички Кюізенера, блоки Дьєнеша, ігри Воскобича, геометричні головоломки тощо.

Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / М-во освіти і науки, молоді та спорту України ; уклад. Н. М. Горобаха. – Київ : Слово, 2012. – 429 с.

Хрестоматія є частиною навчально-методичного комплексу з основ природознавства та методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. У ній зібрано та систематизовано важливі та яскраві педагогічні та методичні ідеї, теорії і технології щодо використання природи у навчанні та вихованні дітей дошкільного віку, які є результатом наукових досліджень вчених за останні п'ятдесят років.

Ванжа С. М.

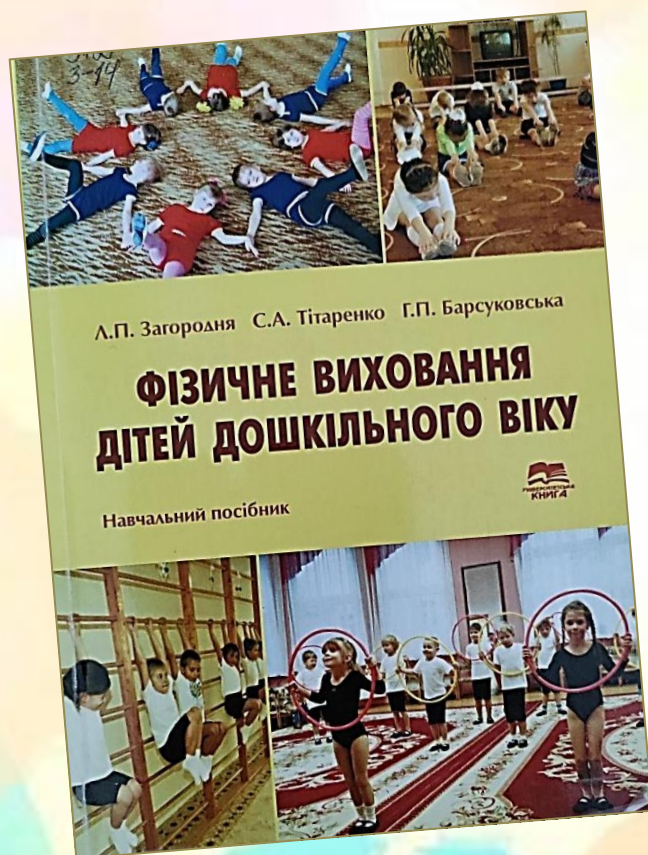
Організація і проведення прогулянок : ст. дошк. вік / С. М. Ванжа, Т. І. Ожимова. – Харків : Ранок, 2017. – 205, [3] с. – (Сучасна дошкільна освіта).

Цей посібник допоможе вихователям змістовно і цікаво організувати денну прогулянку. У ньому подано розгорнутий план організації та розробки денних прогулянок з дітьми старшого дошкільного віку. Також видання містить чудовий практичний матеріал: вірші, оповідання, дидактичні ігри, запитання до бесід з дітьми.

Загородня Л. П.

Фізичне виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко, Г. П. Барсукова ; за заг. ред. Л. П. Загородньої. – Суми : Унів. кн., 2011. – 271 с.

У посібнику висвітлено педагогічні засади фізичного виховання дітей дошкільного віку. Запропоновано практичні і лабораторні заняття, що побудовані на інтерактивних технологіях із конкретними дидактичними завданнями для самостійної роботи відповідно до вимог модульного навчання.

Вільчковський Е. С.

**Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. /
Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 3-тє вид., стер. – Суми : Унів. кн., 2011. –
424 с.**

*У навчальному посібнику розглянуто
основи системи фізичного виховання,
завдання та зміст фізичного виховання
дітей раннього та дошкільного віку,
методика проведення основних форм
навчально-виховного процесу в
дошкільному закладі. Висвітлено
питання планування та обліку роботи,
керівництва, особливості викладання
курсу.*

Степанова Т. М.

Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку : монографія / Т. М. Степанова, Т. А. Лісовська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – Київ : Слово, 2012. – 253 с.

У монографії представлено експериментальну методику музичного виховання дітей старшого дошкільного віку засобами індивідуально-диференційного підходу; методику діагностики рівнів сформованості музичної вихованості старших дошкільників; диференційовані програми з музичного виховання старших дошкільників; серію ігрових ситуацій музичного спрямування; зроблено диференційований добір серії музичних творів для роботи з дітьми в сім'ї.

Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова [та ін.] ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : Слово, 2011. – 373, [1] с.

Висвітлено загальні питання теорії образотворчого мистецтва: види, жанри, засоби виразності, напрями. З погляду мистецького та особистісно-орієнтованого підходу розкрито варіативні технології різнобічного розвитку дітей раннього і дошкільного віку в процесі опанування ними різних видів образотворчої діяльності. Підручник побудовано за модульним принципом, визначено запитання і завдання для модульного й тематичного контролю знань студентів.

Карпенко О.

**Безпека життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку : навч.-метод. посіб. /
Ореста Карпенко, Любов Загоруйко. – Київ : Слово, 2016. – 190 с.**

*Навчально-методичний посібник
висвітлює психолого-педагогічні засади
підготовки дітей до розв'язання
складних життєвих ситуацій,
формування уміння захистити себе від
небезпеки, дитячого травматизму.
Розроблені конспекти занять з розділів
"Дитина і природа", "Дитина і вулиця",
"Дитина і побут", "Дитина серед людей",
"Здоров'я дитини" відповідають лініям
розвитку Базової програми розвитку
дитини дошкільного віку
"Я у світі".*

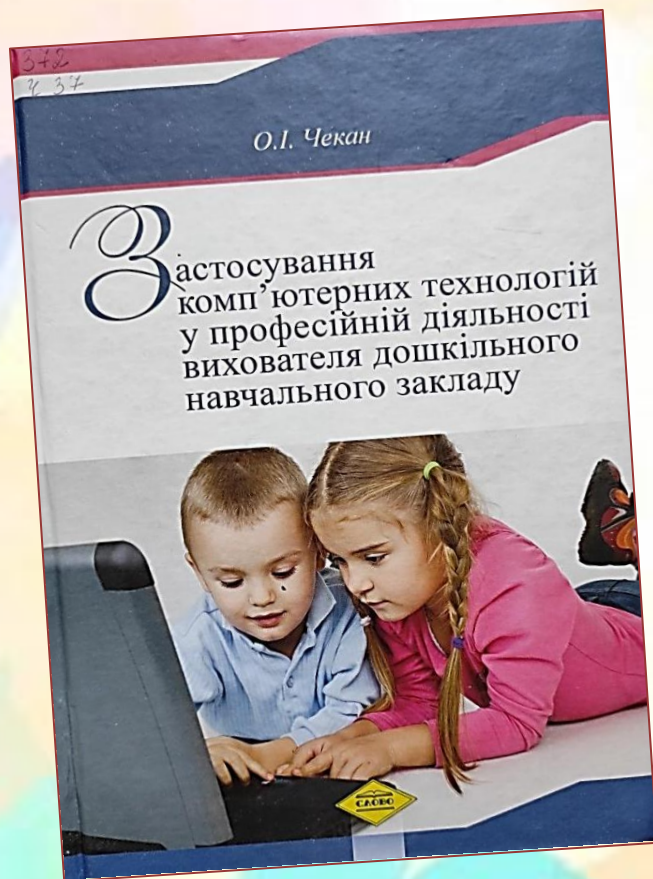
**Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навч. посіб. /
Т. О. Піроженко [та ін.]. – Київ : Слово, 2016. – 55 с.**

Навчальний посібник присвячений комплексному здійсненню завдань особистісного розвитку дитини дошкільного віку, спрямований на інтеграцію змісту дошкільної освіти, збагачення цілеспрямованої роботи дорослих щодо формування ціннісних орієнтацій дитини дошкільного віку.

Чекан О. І.

Застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності вихователя дошкільного навчального закладу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. та вих. ДНЗ / О. І. Чекан. – Київ : Слово, 2015. – 183 с.

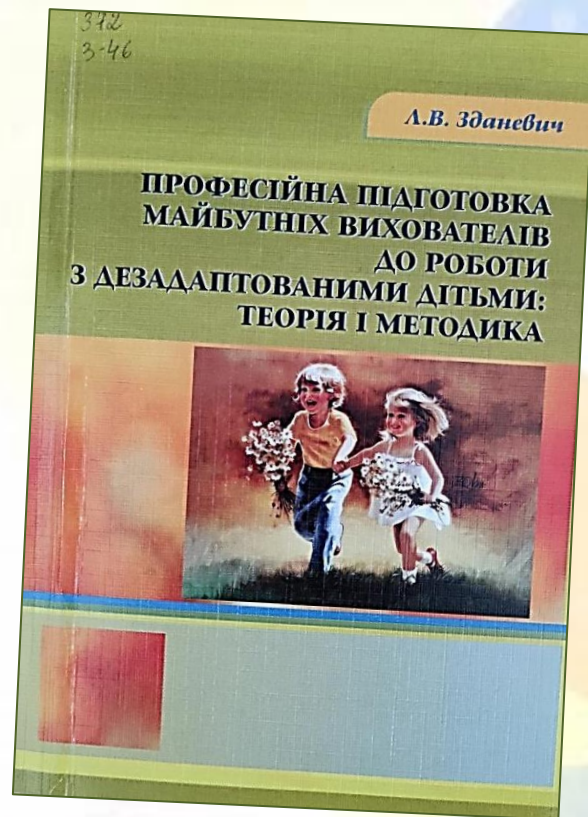

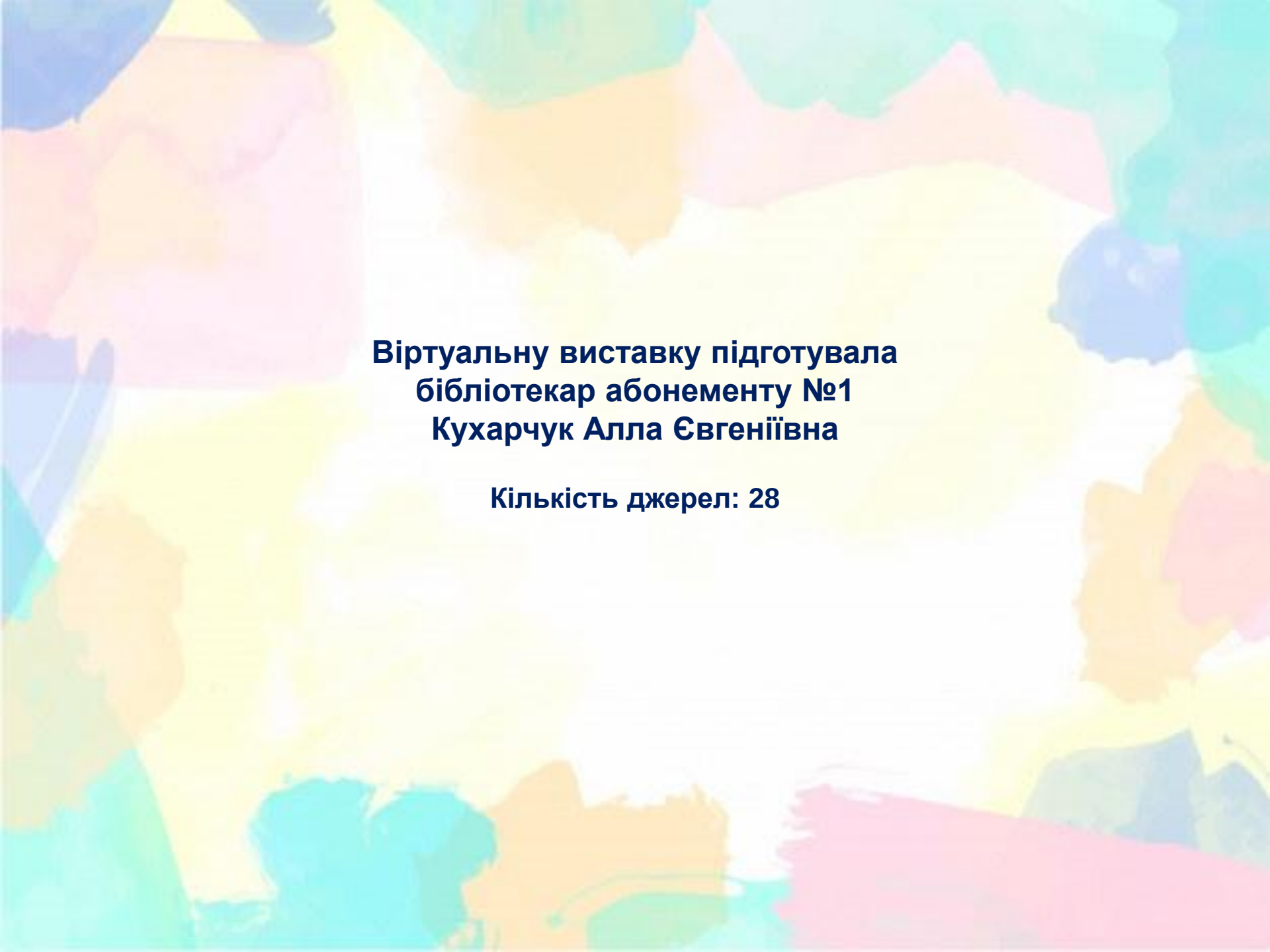
У посібнику розкрито сутність і характеристику понять "компетенція", "компетентність", "професійна компетентність"; поняття "комп'ютерні технології" та місце комп'ютерних технологій у навчальному процесі ВНЗ і ДНЗ; особливості застосування комп'ютерних технологій у роботі з дітьми. Подано методiku професійної компетентності вихователів дошкільного навчального закладу засобами комп'ютерних технологій. Описано конспекти різних видів і типів занять, дитячі освітні комп'ютерні ігри, гігієнічні норми та рекомендації роботи за комп'ютером, офтальмотренаж, поради батькам.

Зданевич Л. В.

Професійна підготовка майбутніх вихователів до роботи з дезадаптованими дітьми: теорія і методика : монографія / Зданевич Лариса Володимирівна ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 562, [1] с.

У монографії розглянуто теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів до роботи з дезадаптованими дітьми, визначено її сутність і структуру. Здійснено порівняльний аналіз досвіду професійної педагогічної підготовки майбутніх вихователів у зарубіжних країнах та Україні. Обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійної діяльності.

**Віртуальну виставку підготувала
бібліотекар абонементу №1
Кухарчук Алла Євгеніївна**

Кількість джерел: 28